

Monika Roślan

Język niemiecki jako język mniejszości narodowej w Szkole Podstawowej w Kobylnicy

Głównymi celami nauczania języka niemieckiego mniejszości na etapie edukacji wczesnoszkolnej jest wspieranie wszechstronnego rozwoju dziecka, podtrzymanie i rozwój jego tożsamości narodowej poprzez naukę języka, kultury, elementów historii i tradycji kraju ojczystego. Ważnym, dla całego etapu edukacyjnego, jest również kształcenie sprawności manualnych, rozwijanie wrażliwości estetycznej, samodzielności oraz umiejętności uczenia się. Najważniejszym celem wychowawczym jest promowanie zrównoważonego rozwoju, kształtowanie postawy uczciwego, odważnego i tolerancyjnego młodego człowieka uczącego się przez całe życie, potrafiącego nawiązywać kontakty i zgodnie współpracować z innymi.

Na zajęciach języka mniejszości kształtuje się i wprowadza elementy z życia codziennego, które są wyznacznikami podtrzymującymi i kształtującymi tożsamość narodową. Chodzi tu przede wszystkim o uniwersalne elementy, takie jak: urodziny, Adwent, Boże Narodzenie i związane z tym tradycje, obrzędy i piosenki, ale także elementy dość specyficzne, na przykład: Dzień św. Marcina, obchody Dnia Matki i Dnia Ojca – także w powiązaniu ze świętami religijnymi.

Kluczowym elementem pracy na naszych zajęciach jest odpowiedni dobór piosenek, gier i zabaw, które stosuje się zamiennie w obu językach. W ten sposób kształtuje się nie tylko kompetencje językowe, ale także rozwija umiejętności artystyczne i talenty.

Zajęcia języka niemieckiego, jako języka mniejszości, wykorzystują właściwości psychofizyczne dziecka, takie jak: ciekawość, otwartość, potrzeba komunikacji, żądza wiedzy, spontaniczność i aktywność fizyczna. Doskonale rozwinięte zdolności naśladowcze dzieci sprzyjają nauce fonetyki i intonacji języka obcego. Aktywność fizyczna i spontaniczność tej grupy wiekowej łatwo realizuje się w metodzie uczenia się przez działanie, co wpływa znacząco na podnoszenie poziomu nauczania. Program zakłada maksymalną eliminację stresu, opiera się na słuchaniu, ogólnym rozumieniu wypowiedzi, imitacji i dobrowolności wypowiedzi. Program, który realizujemy na naszych zajęciach jest elastyczny, można go dostosować do indywidualnych warunków i potrzeb nauczyciela oraz uczniów.

Dużą uwagę poświęcamy kształceniu mowy poprzez naukę rymów, krótkich wierszy, piosenek, umiejętność splatanie nauki z zabawą. Uczniowie pracują z podręcznikiem i zeszytem ćwiczeń „Hallo Anna”, z materiałami z podręcznika „Niko”, z interaktywną bazą dydaktyczną i z różnorodnymi materiałami dydaktycznymi nauczycieli.

W Szkole Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Kobylnicy zajęcia języka mniejszości prowa-

dzone są od roku 2016. Szkoła założyła w swym planie edukacyjnym szereg aktywności mających na celu wspieranie procesu nauczania języka i poznawania kultury państw niemieckiego obszaru językowego, takich jak: bezpłatne wycieczki kulturoznawcze, współpraca z „Domem Członków Związku Ludności Pochodzenia Niemieckiego” (występy artystyczne), warsztaty edukacyjno-artystyczne, jak np. „Pirackie opowieści” i zwiedzanie eksponatów w Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, warsztaty pizzy, spacerów poznawczych i dodatkowe zajęcia dydaktyczne i plastyczno-techniczne.

Rozpoczynając naszą przygodę z językiem niemieckim w edukacji wczesnoszkolnej, mieliśmy poczucie, że wypływamy na bezkresne, nie do końca znane wody obszaru, który wprawdzie fascynował nas, ale czy mógł być równie ciekawy dla tak młodych uczniów? Raz po raz zadawaliśmy sobie pytanie, czy uda nam się zachęcić rodziców do będącego tak ogromnym wyzwaniem projektu? Teraz, z perspektywy czasu, po pięciu latach prowadzenia takich zajęć, możemy śmiało stwierdzić, że daliśmy radę. Dodatkowo cieszy fakt, że do udziału w zajęciach, mimo że nie są one obowiązkowe, cały czas nie brakuje chętnych.

Należy dodać, że nauczanie języka niemieckiego w klasach 1-3, jakkolwiek jest dla nauczyciela wielkim wyzwaniem, potrafi być także ogromną przyjemnością, zwłaszcza wtedy, gdy widać ogromne zaangażowanie uczniów i ich radość z odkrywania własnych umiejętności językowych. Pamiętać należy przy tym, że mali uczniowie są nad wyraz wymagający. Nauczyciel powinien być zatem nie tylko kreatywny, ale też otwarty i elastyczny, aby – obserwując reakcje ucznia, sposób wyrażania przez niego emocji – spontanicznie dostosować zasady zabaw, tempo pracy i pomoce dydaktyczne do możliwości poszczególnych uczniów, bądź całej grupy. Wskazaniem atrybutem nauczyciela pracującego z młodszymi uczniami winno być również poczucie humoru i ciepło okazywane dzieciom, które odpłacają się wdzięcznym zaangażowaniem i radością malującą się na ich twarzach. To szczególnie ważne, bo wpisuje się w przesłanie naszej szkoły, której słowa hymnu mówią:

*„Jest taka siła, siła uśmiechu,
I dla niej właśnie warto żyć.
Chcemy, by wszystkie dzieci na świecie,
Mogły z uśmiechem przez życie iść.”*

Monika Roślan

Nauczyciel języka niemieckiego w Szkole Podstawowej w Kobylnicy.